

Cauza C-273/24 [Naski]ⁱ**Rezumatul cererii de decizie preliminară întocmit în temeiul articolului 98 alineatul (1) din Regulamentul de procedură al Curții de Justiție****Data depunerii:**

18 aprilie 2024

Instanța de trimitere:

Sąd Najwyższy (Polonia)

Data deciziei de trimitere:

1 decembrie 2023

Recurent:

X.Y.

Cu participarea:

Prokurator Generalny, reprezentat de Prokuratura Krajowa

Rzecznik Praw Obywatelskich

Obiectul procedurii principale

Chestiune de drept supusă spre soluționare unui complet de șapte judecători ai Sąd Najwyższy (Curtea Supremă, Polonia, denumită în continuare „Curtea Supremă”) de către un complet de trei judecători al acestei instanțe care a examinat o cerere de recuzare a judecătorilor care compun Izba Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych (Camera de control extraordinar și cauze publice, denumită în continuare „Camera de control extraordinar și cauze publice”) de la examinarea cauzei I NO 47/18 privind o acțiune formulată de X.Y. împotriva unei rezoluții a Krajowa Rada Sądownictwa (Consiliul Național al Magistraturii, Polonia, denumit în continuare „KRS”) privind nepronunțarea asupra fondului în procedura privind acțiunea sa împotriva deciziei președintelui Sąd Okręgowy w Krakowie (Tribunalul Regional din Cracovia).

ⁱ Numele prezentei cauze este un nume fictiv. El nu corespunde numelui real al niciuneia dintre părțile la procedură.

Obiectul și temeiul juridic al cererii de decizie preliminară

Asigurarea luării în considerare a unei decizii preliminare a Curții de către un complet al unei instanțe naționale care îndeplinește cerințele unei instanțe judecătorești independente, imparțiale și constituite prin lege în sensul dreptului Uniunii – Articolul 2, articolul 6 alineatele (1) și (3) și articolul 19 alineatul (1) al doilea paragraf din Tratatul privind Uniunea Europeană (TUE) și articolul 267 TFUE coroborat cu articolul 47 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene (denumită în continuare „carta”).

Întrebările preliminare

1) În cazul în care o instanță de ultim grad de jurisdicție a unui stat membru [Sąd Najwyższy (Curtea Supremă, Polonia, denumită în continuare „Curtea Supremă”)] – după ce a obținut o interpretare a dreptului Uniunii de către Curtea de Justiție a Uniunii Europene cu privire la consecințele juridice ale unei încălcări a normelor fundamentale ale dreptului acestui stat privind numirea judecătorilor Curții Supreme, constând în:

a) emiterea de către președintele Republicii Polone a actelor de numire în funcția de judecător al Curții Supreme, deși în prealabil rezoluția Krajowa Rada Sądownictwa (Consiliul Național al Magistraturii, Polonia, denumit în continuare „Consiliul Național al Magistraturii”) cuprinzând propunerea de numire în funcția de judecător fusese atacată la instanța națională competentă [Naczelny Sąd Administracyjny (Curtea Administrativă Supremă, Polonia denumită în continuare „Curtea Administrativă Supremă”), această instanță suspendase punerea în aplicare a rezoluției respective în conformitate cu dreptul național și era încă pendinte procedura în fața instanței menționate, în urma căreia Curtea Administrativă Supremă a anulat definitiv rezoluția atacată a Consiliului Național al Magistraturii pe motiv de nelegalitate, înlăturând-o definitiv din ordinea juridică, lipsind astfel actul de numire în funcția de judecător al Curții Supreme de temeiul prevăzut la articolul 179 din Constituția Republicii Polone sub forma unei propuneri a Consiliului Național al Magistraturii de numire în funcția de judecător;

b) desfășurarea procedurii prealabile numirii cu nerespectarea principiilor transparenței și integrității, de către un organism național (Consiliul Național al Magistraturii) care, prin împrejurările constituirii sale în ceea ce privește numirea judecătorilor din cadrul său și prin modul în care funcționează, nu îndeplinește cerințele aferente unui organ constituțional care să garanteze independența sistemului judiciar și independența judecătorilor, întrucât a fost constituit în conformitate cu modalitățile prevăzute de dispozițiile Legii din 8 decembrie 2017 de modificare a Legii privind Consiliul Național al Magistraturii și a altor legi (Dz. U. din 2018, poziția 3),

- este chemată să soluționeze chestiunea de drept cu care a fost sesizată această instanță prin aplicarea interpretării dreptului Uniunii Europene adoptate de Curtea

de Justiție a Uniunii Europene, dispozițiile articolului 2, ale articolului 6 alineatele (1) și (3) și ale articolului 19 alineatul (1) al doilea paragraf [TUE] și ale articolului 267 TFUE coroborate cu articolul 47 [din cartă], trebuie interpretate în sensul că se opun participării, în compunerea completului Curții Supreme sesizat cu această chestiune de drept, a oricărei persoane a cărei numire în funcția de judecător al Curții Supreme încalcă normele de drept național ale statului membru descrise la punctul 1 litera a) sau b) de mai sus și în sensul că se opun modificării compunerii completului de judecată al instanței din statul membru care a adresat Curții o întrebare preliminară, atunci când asemenea modificări au intervenit după ce Curtea a pronunțat o hotărârea ca răspuns la această întrebare și nu sunt justificate de motive obiective (de exemplu decesul sau pensionarea judecătorului care a fost membru al completului de judecată care a adresat cererea de decizie preliminară),

– și că se opun efectuării, în cauza referitoare la soluționarea acestei chestiuni de drept, a oricărui act decizional – inclusiv emiterea de ordonanțe cu privire în special la completul Curții Supreme sau la data ședinței destinate soluționării cauzei – de către o persoană desemnată în funcția de președinte al Curții Supreme care prezidează Izba Cywilna (Camera civilă, denumită în continuare „Camera civilă”), care a fost de asemenea numită în calitate de judecător al Curții Supreme cu încălcarea normelor de drept intern ale statului membru descrise la punctul 1 literele a) și b) de mai sus sau de către orice altă persoană numită în calitate de judecător al Curții Supreme, de asemenea cu încălcarea normelor de drept intern ale statului membru descrise la punctul 1 literele a) sau b) de mai sus, astfel de ordonanțe sau acte decizionale trebuind, prin urmare, să fie considerate ca fiind lipsite de efecte juridice,

– și în sensul că un judecător al Curții Supreme, a cărui numire nu a fost afectată de neregularitățile descrise la punctul 1 litera a) sau b) de mai sus, are dreptul și obligația – pentru a evita soluționarea cauzei de către o instanță care nu este o instanță independentă și imparțială, constituită în prealabil prin lege, în sensul dreptului Uniunii Europene – să refuze să facă parte dintr-un complet de judecată al Curții Supreme în care majoritatea judecătorilor sunt persoane numite în funcția de judecător al Curții Supreme cu încălcarea normelor de drept intern ale statului membru descrise la punctul 1 litera a) sau b) și, în cazul în care răspunsul la întrebarea de mai sus este afirmativ, și în sensul că un judecător a cărui numire în funcția de judecător al Curții Supreme nu a fost afectată de neregularitățile menționate la punctul 1 litera a) sau b), care este judecător raportor în cauza privind problema de drept în discuție, este competent să desemneze completul Curții Supreme care urmează să se pronunțe asupra acestei probleme, lăsând neaplicate dispozițiile de drept național care conferă președintelui Curții Supreme care prezidează Camera civilă competența de a desemna completele de judecată care soluționează cauzele aflate pe rolul Camerei civile a Curții Supreme, pentru a asigura efectivitatea dreptului Uniunii și a interpretării acestuia de către Curtea de Justiție a Uniunii Europene, precum și în sensul că se opun ca persoanele desemnate în funcția de judecător la Curtea Supremă cu încălcarea normelor de drept intern ale unui stat membru descrise la

punctul 1 litera a) sau b) de mai sus sau orice altă persoană desemnată în funcția de judecător al Curții Supreme cu încălcarea normelor de drept intern ale statului membru descrise la punctul 1 litera a) sau b) de mai sus să exercite orice funcții de conducere în cadrul Curții Supreme (în special funcția de președinte al acestei instanțe, inclusiv funcțiile de prim-președinte al instanței sau de președinte de secție în cadrul camerelor Curții Supreme) și orice funcții în cadrul organelor Curții Supreme (de exemplu funcția de membru sau membru supleant al Kolegium Sądu Najwyższego [Colegiul Curții Supreme] sau Rzecznik Dyscyplinarny Sądu Najwyższego [responsabil în materie disciplinară al Curții Supreme]), funcții care pot fi exercitate numai de judecători ai Curții Supreme numiți în mod legal, precum și în sensul că se opun ca persoanele menționate să adopte orice măsuri care intră în competența judecătorilor Curții Supreme care îndeplinesc funcțiile menționate anterior, având în vedere posibilul impact de fapt sau de drept al acestora asupra exercitării funcțiilor jurisdicționale ale Curții Supreme?

Dispoziții de drept al Uniunii invocate

Articolul 2, articolul 6 alineatele (1) și (3) și articolul 19 alineatul (1) al doilea paragraf TUE

Articolul 267 TFUE.

Articolul 47 din cartă.

Dispoziții naționale invocate

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej (Constituția Republicii Polone) – articolul 179.

Ustawa z 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (Legea din 8 decembrie 2017 privind Curtea Supremă) – articolul 15 alineatul 1, articolul 21, articolul 22, articolul 26 alineatul 2, articolul 76 alineatul 1, articolul 83 alineatul 1, articolul 87 alineatul 1, articolul 88.

Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z 14 lipca 2022 r. Regulamin Sądu Najwyższego (Decretul președintelui Republicii Polone din 14 iulie 2022. Regulamentul de procedură al Curții Supreme) – articolul 3, articolul 4, articolul 16, articolul 80 alineatul 7, articolul 84.

Ustawa z 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Legea din 17 noiembrie 1964 privind Codul de procedură civilă) – articolul 51.

Prezentare pe scurt a situației de fapt și a procedurii principale

- 1 Completul de trei judecători al Izba Cywilna Sądu Najwyższego (Camera civilă a Curții Supreme, denumită în continuare „Camera civilă a Curții Supreme”) sesizată, în cauza III CO 121/18, cu cererea judecătorului X.Y. de recuzare a judecătorilor Curții Supreme de Justiție care fac parte din Camera de control extraordinar și cauze publice de la judecarea cauzei I NO 47/18 în cadrul acțiunii formulate de X.Y. împotriva rezoluției Consiliului Național al Magistraturii din 21 septembrie 2018 privind încetarea procedurii privind calea sa de atac împotriva deciziei președintelui Sąd Okręgowy w Krakowie (Tribunalul Regional din Cracovia) din 27 august 2018, s-a confruntat cu ordonanța Curții Supreme din 8 martie 2019 în cauza I NO 47/2018, prin care s-a respins acțiunea formulată de X.Y. împotriva acestei rezoluții.
- 2 Această ordonanță din 8 martie 2019 a fost dată de un complet de judecător unic al Curții Supreme compus din judecătorul BD. Cunoscând împrejurările în care BD a fost desemnat în funcția de judecător al Curții Supreme – numirea în funcție la propunerea Consiliului Național al Magistraturii, constituit în conformitate cu dispozițiile ustawy z 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Legea din 8 decembrie 2017 de modificare a Legii privind Consiliul Național al Magistraturii și a altor legi, denumită în continuare „Legea din 8 decembrie 2017”), în pofida contestării prealabile a rezoluției menționate a Consiliului Național al Magistraturii la Curtea Administrativă Supremă și a suspendării de către această instanță a executării rezoluției respective și a nefinalizării procedurii în fața Curții Administrative Supreme la data notificării actului de numire –, precum și posibilele consecințe juridice ale ordonanței menționate din 8 martie 2019 în ceea ce privește admisibilitatea examinării ulterioare a cererii de recuzare a judecătorilor în cauza III CO 121/18, Curtea Supremă, examinând această cerere, s-a confruntat cu îndoieli serioase de natură juridică, pe care le-a exprimat prin formularea și supunerea spre soluționare unui complet de șapte judecători ai Curții Supreme, prin ordonanța sa din 20 martie 2019 (III CO 121/18), a unei probleme de drept care vizează aspectul existenței juridice a unei hotărâri pronunțate de un complet de judecător unic format dintr-o persoană numită în funcția de judecător al Curții Supreme în împrejurările indicate mai sus, precum și aspectul relevanței pentru soluționarea acestei probleme a faptului că, înainte de notificarea actului de numire în funcția de judecător al Curții Supreme, Curtea Administrativă Supremă a suspendat executarea rezoluției Consiliului Național al Magistraturii.
- 3 Examinând problemele de drept astfel formulate, completul de șapte judecători în cauza III CZP 25/19 a exprimat, la rândul său, îndoieli cu privire la interpretarea dreptului Uniunii și, prin ordonanța din 21 mai 2019, a adresat Curții de Justiție o întrebare preliminară. Această cauză a primit referința C-487/19.
- 4 În rezoluția completului de șapte judecători din 2 iunie 2022, Izba Karna Sądu Najwyższego (Camera penală a Curții Supreme, denumită în continuare „Camera penală a Curții Supreme”) a precizat că Consiliul Național al Magistraturii

constituit conform modalităților prevăzute de dispozițiile Legii din 8 decembrie 2017 nu este același cu organul constituțional ale cărui compunere și modalități de desemnare sunt reglementate de Constituția Republicii Polone, în special la articolul 187 alineatul 1.

- 5 În plus, interpretarea adoptată de Curtea Supremă în rezoluția celor trei camere reunite: Izba Karna (Camera penală), Izba Cywilna (Camera civilă) și Izba Pracy i Ubezpieczeń Społecznych (Camera pentru litigii de muncă și asigurări sociale) din 23 ianuarie 2020 a fost confirmată prin Hotărârile Curții Europene a Drepturilor Omului (denumită în continuare „Curtea EDO”) din 22 iulie 2021 în cauza nr. 4344/18, Reczkiewicz împotriva Poloniei, și din 8 noiembrie 2021 în cauzele 49868/19 și 57511/19, Dolińska-Ficek și Ozimek împotriva Poloniei.
- 6 Prin Hotărârea din 6 octombrie 2021, W.Ż. (Camera de control extraordinar și cauze publice a Curții Supreme – Numire), C-487/19 (denumită în continuare „Hotărârea W.Ż.”, EU:C:2021:798), Curtea de Justiție a răspuns la întrebarea adresată prin ordonanța din 21 mai 2019.
- 7 După pronunțarea Hotărârii W.Ż. și trimiterea de către Curtea de Justiție a dosarului cauzei III CZP 25/19 la Curtea Supremă, judecătoarea JK, numită în împrejurări controversate în calitate de prim-președinte al Curții Supreme, fără știrea și voința judecătorului Karol Weitz, judecătorul raportor în cauza III CZP 25/19 și președintele de la acea dată al Secției a III-a a Camerei civile a Curții Supreme, competentă în cauza III CZP 25/19, și-a utilizat competențele administrative inerente acestei funcții pentru a prelua dosarul în cauza III CZP 25/19, împiedicând accesul judecătorului raportor la acesta și refuzând să i-l predea sub pretextul necesității de a solicita președintelui Republicii Polone numirea unui Nadzwyczajny Rzecznik Dyscyplinary (responsabil extraordinar în materie disciplinară) în vederea inițierii unei proceduri disciplinare împotriva judecătorului BD și sub pretextul însărcinării Biuro Studiów i Analiz Sądu Najwyższego (Biroul de Studii și Analize al Curții Supreme) cu emiterea unui aviz cu privire la domeniul de aplicare și consecințele Hotărârii W.Ż. La momentul întreprinderii acțiunilor menționate, JK nu era încă membru al completului de judecată al Curții Supreme în cauza III CZP 25/19.
- 8 În perioada cuprinsă între pronunțarea ordonanței din 21 mai 2019 și pronunțarea Hotărârii W.Ż., trei judecători din completul de șapte membri care a dat ordonanța menționată s-au pensionat și, prin urmare, a fost necesară completarea completului în cauza III CZP 25/19. Judecătorul raportor a solicitat această completare președintelui Curții Supreme însărcinat cu conducerea lucrărilor Camerei civile a Curții Supreme prin ordonanța din 30 decembrie 2021, stabilind, în același timp, data ședinței în cauza III CZP 25/19 pentru 31 ianuarie 2022. De la începutul anului 2022, cauza III CZP 25/19 a primit un nou număr de referință și a fost înregistrată cu numărul III CZP 1/22. Cu încălcarea principiului continuității compunerii instanței și a avizului Biroului de studii și analize al Curții Supreme din 25 ianuarie 2022, judecătoarea MB, în calitate de președinte al Curții Supreme însărcinat cu conducerea lucrărilor Camerei civile a Curții Supreme, a desemnat

printr-o ordonanță din 26 ianuarie 2022 un nou complet de judecători în cauza III CZP 1/22, compus din judecătorii: JK, în calitate de președinte, KS, K. Weitz, în calitate de raportor, PW, WZ și CV, precum și RX. În realitate, a avut loc o modificare a compunerii completului de judecată efectuată fără niciun motiv obiectiv și contrar practicii anterioare a Camerei civile a Curții Supreme, potrivit căreia, în cazul în care compunerea extinsă a acestei instanțe rămâne incompletă (de exemplu ca urmare a pensionării unuia dintre membrii existenți ai completului de judecată), aceasta este completată prin desemnarea unui nou judecător în cadrul său, iar nu prin desemnarea unui nou complet în întregime. În urma unei ordonanțe din 26 ianuarie 2022, judecătorul TN care până la acea dată îndeplinea funcția de președinte al completului, a fost revocat din complet fără niciun motiv de fond. Modificarea compunerii completului în cauza III CZP 1/22 a condus la desemnarea în acest complet a unor judecători ai Curții Supreme care fuseseră numiți în funcția de judecător al Curții Supreme în exact aceleași împrejurări în care fusese numit judecătorul BD la această instanță. Astfel, judecătorii menționați constituie majoritatea noului complet de judecată (îndepărtarea judecătorului TN din compunerea completului de judecată a servit la obținerea acestui rezultat). Prin urmare, având în vedere împrejurările proprii cauzei, în care obiectul examinării îl constituie în principal împrejurările numirii în funcția de judecător al Curții Supreme a judecătorului BD, care coincid cu împrejurările numirii în funcția de judecatori ai acestei instanțe a judecătorilor JK, KS, CV și RX, și anume a tuturor noilor membri ai completului de judecată care constituie majoritatea acestuia, precum și împrejurările și consecințele modificării completului de mai sus, modificarea respectivă poate fi privită ca o acțiune menită să obțină un efect prestabilit sub forma unei anumite soluționări a unei probleme de drept. Această impresie este întărită de faptul că modificarea amintită a fost efectuată de judecătoarea MB, în calitate de președinte al Curții Supreme însărcinat cu conducerea lucrărilor Camerei civile a Curții Supreme, care a fost numită în funcția de judecător al Curții Supreme în exact aceleași împrejurări ca și judecătorul BD. În plus, printr-o ordonanță din 21 noiembrie 2023, judecătorul WZ, care era membru al completului de șapte membri în această cauză încă de la începutul cauzei, a fost înlăturat din completul care soluționa cauza III CZP 1/22 sub pretextul unei absențe de lungă durată din cauza unei boli. În locul său, a fost inclus în complet în calitate de membru supleant judecătorul TN. Nici această modificare nu a fost justificată pe fond, întrucât judecătorul WZ, după o perioadă de absență motivată de o lună, urma să își reia atribuțiile judiciare la începutul anului 2024. Prin urmare, revenirea judecătorului TN în completul de judecată nu remediază neregularitatea care rezultă din ordonanța din 26 ianuarie 2022 prin care acesta fusese îndepărtat din complet.

- 9 Independent de rezervele cu privire la legalitatea modificărilor aduse compunerii completului de judecată în cauza III CZP 1/22, trebuie să se atragă atenția asupra motivului de recuzare de drept în sine, astfel cum este prevăzut la articolul 48 alineatul 1 punctul din Codul de procedură civilă, potrivit căruia un judecător este exclus de drept din cauzele în care este parte sau în care are un raport juridic cu una dintre părți, astfel încât rezultatul cauzei îi poate afecta drepturile și obligațiile.

- 10 Dispoziția menționată mai sus stabilește două motive absolute de recuzare a unui judecător, primul dintre acestea acoperind situația în care judecătorul este parte în cauza în care ar urma să se pronunțe (*nemo iudex in causa sua*). Nu este vorba numai despre situația în care judecătorul ar fi în mod formal parte în cauză, ci și despre ipoteza în care judecătorul ar fi sau ar putea fi afectat de efectele hotărârii (de exemplu, caracterul său definitiv). Din acest punct de vedere, trebuie avut în vedere că, în conformitate cu articolul 87 alineatul 1 din Legea privind Curtea Supremă, un complet de șapte judecători poate decide să dea hotărârii forța unui principiu de drept, iar o derogare de la un astfel de principiu necesită o hotărâre a plenului camerei relevante. Aceasta înseamnă că efectele unei eventuale hotărâri a unui complet de șapte judecători care constituie principiu de drept s-ar extinde la toți judecătorii care fac parte din Camera civilă, și anume și la judecătorii menționați, nou numiți în complet, și că operativitatea acestor efecte ar coincide cu cea care decurge din hotărârea definitivă. Cu alte cuvinte, judecătorii amintiți, prin participarea la pronunțarea hotărârii în discuție, ar contribui la determinarea, cu efect obligatoriu pentru ei înșiși și pentru ceilalți judecători ai Camerei civile și ceilalți judecători ai Curții Supreme, a consecințelor juridice ale neregularităților survenite în procesul de numire. Această situație este cu atât mai evidentă cu cât în cauza III CZP 1/22 obiectul examinării îl constituie tocmai împrejurările numirii în funcție a judecătorului BD. După cum s-a arătat, aceste împrejurări sunt identice cu cele în care au fost numiți în funcția de judecător al Curții Supreme judecătorii JK, RX, KS și CV.
- 11 Potrivit unei teze bine stabilite în jurisprudența Curții Supreme, o cerere de recuzare din completul unei instanțe a unei persoane numite în funcția de judecător de către Președintele Republicii Polone la propunerea Consiliului Național al Magistraturii, constituit în conformitate cu modalitățile prevăzute de dispozițiile Legii din 8 decembrie 2017, nu poate fi examinată de o instanță din care face parte un astfel de judecător, întrucât, în caz contrar, ar surveni o situație acoperită de interdicția *nemo iudex in causa sua*, iar o cale de atac care presupune critici cu privire la neregularitatea în discuție în procedura de numire a unui judecător nu poate fi examinată de o instanță din care face parte o persoană numită prin aceeași procedură (a se vedea rezoluția completului de șapte judecători al Camerei penale a Curții Supreme din 2 iunie 2022 în cauza I KZP 2/22 și jurisprudența ulterioară citată în aceasta).
- 12 În speță, participării judecătorilor JK, RX, KS și CV la pronunțarea hotărârii – pe lângă faptul că aceștia intră sub incidența recuzării de drept – i se opune o împrejurare suplimentară. S-a arătat mai sus că problema de drept supusă completului de șapte judecători în cauza III CO 121/18 își avea originea în îndoielile cu privire la existența juridică a ordonanței Curții Supreme din 8 martie 2019, care decurg din împrejurările numirii în funcția de judecător al Curții Supreme a judecătorului BD, care a dat ordonanța în calitate de judecător unic. Având în vedere că împrejurările numirii judecătorilor JK, RX, KS și CV sunt identice și că aceștia constituie majoritatea completului de judecată în prezenta cauză, o rezoluție a Curții Supreme, eventual adoptată cu participarea acestora, ar fi afectată exact de același viciu ca și cel invocat împotriva ordonanței din 8

martie 2019. Desigur, prin însăși natura sa, o astfel de rezoluție nu ar putea constitui o soluționare efectivă a problemei de drept supuse spre examinare, întrucât ar da naștere ea însăși unei probleme de drept identice.

- 13 În ciuda împrejurărilor prezentate care le justifică recuzarea, JK, RX, KS și CV încă nu au notificat Curții Supreme motivele recuzării lor. În plus, CV nu a notificat Curții Supreme că se afla într-un litigiu juridic personal cu o parte în procedura din prezenta cauză, X.Y., care a introdus o acțiune la Curtea Supremă în vederea stabilirii faptului că CV nu este judecător al acestei instanțe.
- 14 Cererile de recuzare a judecătorilor JK, RX și KS au fost depuse încă în ianuarie 2022 de avocatul lui X.Y. Examinarea acestor cereri a fost însă blocată în fapt timp de mai mult de un an de JK și MB. Până la data prezentei ordonanțe, cererile de recuzare menționate nu fuseseră încă examinate.
- 15 În ansamblul împrejurărilor din prezenta cauză, este necesar să se ia în considerare un aspect suplimentar. Ordonanța din 26 ianuarie 2022, care definește compunerea completului de judecată în cauza III CZP 1/22, a fost dată de judecătoarea MB, în calitate de președinte al Curții Supreme însărcinat cu conducerea lucrărilor Camerei civile, ca judecător unic. Având în vedere că judecătoarea MB a fost numită în funcția de judecător la Curtea Supremă exact în aceleași împrejurări ca și judecătorul BD, împrejurările care justifică recuzarea de drept în prezenta cauză a judecătorilor JK, RX, KS și CV în integralitatea lor se aplică și judecătoarei MB. În mod similar, îndoielile, care fac obiectul problemei de drept în cauza III CZP 1/22, cu privire la existența juridică a ordonanței din 8 martie 2019 se referă direct și la chestiunea existenței ordonanței din 26 ianuarie 2022.
- 16 Eventuala constatare a inexistenței juridice a ordonanței din 26 ianuarie 2022 este nerelevantă pentru statutul judecătorului Karol Weitz în calitate de judecător raportor și membru al completului de judecată în cauza III CZP 1/22. Chiar și în această ipoteză, judecătorul Karol Weitz rămâne judecător raportor și membru al completului de judecată în temeiul ordonanței din 2019 prin care președintele de la acea dată al Curții Supreme însărcinat cu conducerea lucrărilor Camerei civile a Curții Supreme a desemnat completul inițial în cauza III CZP 25/19. Această ordonanță nu și-a pierdut niciodată eficacitatea. Ea nu a fost afectată de Ordonanța din 26 ianuarie 2022, cu atât mai mult cu cât se consideră că Ordonanța din 26 ianuarie 2022 nu există din punct de vedere juridic.
- 17 În cadrul Curții Supreme, în conformitate cu Regulamentul de procedură al acesteia, competența de a stabili ședințele în cauze individuale revine, în general, judecătorului raportor (articolul 84 alineatele 1 și 2 din regulamentul de procedură al Curții Supreme). Inițial, competența de stabilire a ședințelor a fost conferită judecătorului raportor. După ce judecătorii raportori au început să refuze să programeze ședințe în cauzele în care au fost desemnate așa-numitele complete mixte, și anume cu participarea judecătorilor Curții Supreme numiți la propunerea Consiliului Național al Magistraturii, constituit în conformitate cu dispozițiile Legii din 8 decembrie 2017, cu alte cuvinte complete care, în lumina

jurisprudenței Curții EDO și a Curții Supreme, nu îndeplinesc cerințele Uniunii și ale Convenției [europene a drepturilor omului] privind o instanță independentă și imparțială, constituită prin lege (a se vedea printre altele următoarele hotărâri ale Curții EDO: Hotărârea din 22 iulie 2021, nr. 43447/19, Reczkowicz împotriva Poloniei, în special punctele 227-284, Hotărârea din 8 noiembrie 2021, nr. 49868/19 și 57511/19, Dolińska-Ficek și Ozimek împotriva Poloniei, în special punctele 290-320, 340-350, 353-357 și 368, și Hotărârea din 3 februarie 2022, nr. 1469/20, Advance Pharma Sp. z o.o. împotriva Poloniei, în special punctele 313-321, 336-346, 349-351, 352-353 și 364, și următoarele hotărâri ale Curții de Justiție: Hotărârea din 26 martie 2020, C-542/18 RX-II și C-543/18 RX-II, Erik Simpson/Consiliul Uniunii Europene și HG/Comisia Europeană, punctul 72 și următoarele, Hotărârea din 6 octombrie 2021, C-487/19, W.Ż., punctul 123 și următoarele, și Hotărârea din 29 martie 2022, C-132/20, BN, DM, EN/Getin Noble Bank S.A., punctul 116 și următoarele), președintele Republicii Polone a modificat Regulamentul de procedură al Curții Supreme astfel încât, în prezent, în cazul în care ședința într-o cauză nu este stabilită de judecătorul raportor, poate fi stabilită împotriva voinței acestuia de către președintele Curții Supreme însărcinat cu conducerea lucrărilor camerei competente sau de către președintele camerei în competența căreia intră cauza (articolul 84 alineatul 3 din Regulamentul de procedură al Curții Supreme). În cauza III CZP 1/22, judecătorul raportor Karol Weitz, contestând legalitatea și modul în care a fost stabilită compunerea completului prin ordonanța din 26 ianuarie 2022, nu a programat niciodată o ședință cu compunerea specificată prin această ordonanță, în pofida includerii ședințelor în această cauză în programul ședințelor Camerei civile de către președintele Curții Supreme însărcinat cu conducerea lucrărilor acesteia. În mai multe rânduri, ședințele în această cauză au fost stabilite, cu exercitarea competenței menționate mai sus, de către actualul președinte al Secției a III-a din cadrul Camerei civile, judecătorul GC, numit în funcția de judecător al Curții Supreme în aceleași împrejurări ca BD sau judecătoarea MB, în calitate de președinte al Curții Supreme însărcinat cu conducerea lucrărilor Camerei civile a Curții Supreme. Ședințele astfel stabilite au fost ulterior anulate din cauza absenței motivate a judecătorului raportor sau a unui alt membru al completului de judecată. De fiecare dată, stabilirea acestora prin procedura substitutivă menționată a constituit o încercare de a-l constrânge administrativ pe judecătorul raportor să participe la judecată în completul mixt desemnat prin ordonanța din 26 ianuarie 2022.

Prezentare pe scurt a motivelor trimiterii preliminare

- 18 Răspunsul Curții la întrebarea preliminară va fi o condiție prealabilă pentru a se stabili dacă completul desemnat în cauza III CZP 1/22 este legal și desemnarea sa validă, precum și pentru a se determina în ce mod și de către cine ar trebui și poate să fie desemnat. În cazul în care Curtea stabilește că judecătorii JK, RX, KS și CV nu pot fi membri ai completului în cauza III CZP 1/22 și că nici judecătoarea MB, nici alt judecător al Curții Supreme numit în funcție în împrejurările descrise în întrebarea preliminară nu poate îndeplini niciun act decizional în cauza III CZP

1/22, inclusiv să dea ordonanțe cu privire la compunerea completului sau la programarea ședințelor, și că, în consecință, ordonanțele date în această cauză de judecătorii respectivi nu produc efecte juridice și că, prin urmare, o ordonanță privind compunerea completului în cauza III CZP 1/22 poate fi dată, lăsând neaplicate dispozițiile de drept național care conferă competența în această privință președintelui Curții Supreme care prezidează lucrările Camerei civile, de judecătorul raportor în cauza III CZP 1/22, a cărui numire în calitate de judecător al Curții Supreme nu este afectată de neregularitățile menționate mai sus, iar acesta va da o ordonanță privind compunerea completului în cauza III CZP 1/22 și va stabili o dată pentru ședința de judecare a cauzei, ceea ce va deschide calea pentru pronunțarea de către Curtea Supremă a unei hotărâri prin care să se soluționeze pe fond problemele de drept în cauză prin aplicarea interpretării dreptului Uniunii Europene adoptată de Curtea de Justiție în Hotărârea W.Ż. În acest mod, va putea fi încheiată procedura în cauza III CZP 1/22 și în cauza III CO 121/18 subiacentă.

19 Uniunea Europeană este o Uniune de drept în care sarcina de a garanta controlul judiciar în ordinea sa juridică este încredințată nu numai Curții, ci și instanțelor din statele membre. Statele membre sunt obligate să ia măsurile necesare pentru a asigura justițiabililor o protecție jurisdicțională efectivă în domeniile reglementate de dreptul Uniunii. Potrivit jurisprudenței Curții, principiul protecției jurisdicționale efective a drepturilor conferite justițiabililor de dreptul Uniunii, consacrat la articolul 19 alineatul (1) al doilea paragraf TUE și derivat din tradițiile constituționale comune ale statelor membre, este un principiu general al dreptului Uniunii Europene. Existența însăși a unui control jurisdicțional efectiv destinat să asigure respectarea dreptului Uniunii este inerentă unui stat de drept. Fiecare stat membru trebuie să se asigure că organismele care, în calitate de „instanță” în sensul definit de dreptul Uniunii, fac parte din sistemul său de căi de atac în domeniile reglementate de dreptul Uniunii îndeplinesc cerințele unei protecții jurisdicționale efective [Hotărârea din 27 februarie 2018, Associação Sindical dos Juizes Portugueses, C-64/16, EU:C:2018:117, punctele 33-37, Hotărârea din 25 iulie 2018, Minister for Justice and Equality (Deficiențe ale sistemului judiciar), C-216/18 PPU, C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, punctele 49-52 și jurisprudența citată].

20. Pentru a aprecia dacă un organ îndeplinește condițiile pentru a fi considerat „instanță” în sensul articolului 19 alineatul (1) al doilea paragraf TUE, trebuie să se țină seama în special de criteriile precum: originea legală a organului, independența organului și a persoanelor care fac parte din acesta ca judecători [Hotărârea din 27 februarie 2018, Associação Sindical dos Juizes Portugueses, C-64/16, EU:C:2018:117, punctele 38, 42 și 43, Hotărârea din 25 iulie 2018, Minister for Justice and Equality (Deficiențe ale sistemului judiciar), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, punctul 53]. Acest fapt coincide pe deplin cu cerințele prevăzute pentru noțiunea de „instanță judecătorească” care figurează la al doilea paragraf al articolului 47 din cartă în contextul dreptului la o cale de atac efectivă și al accesului la un proces echitabil [Hotărârea din 27 februarie 2018, Associação Sindical dos Juizes Portugueses, C-64/16, EU:C:2018:117, punctul 41, Hotărârea

din 25 iulie 2018, Ministrul Justiției și Egalității (Deficiențe ale sistemului judiciar), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, punctul 53, Hotărârea C-64/16, Associação Sindical dos Juizes Portugueses, punctul 41, Hotărârea C-216/18 PPU, LM, punctul 53, Hotărârea din 23 ianuarie 2018, FV/Rada, T-639/16 P, EU:T:2018:22, punctul 67]. Cele de mai sus corespund, de asemenea, cerinței unei instanțe independente și imparțiale, instituite de lege, prevăzută la articolul 6 paragraful 1 din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (denumită în continuare „CEDO”) [a se vedea în acest sens articolul 52 alineatele (3) și (7) din cartă și articolul 6 alineatul (3) TUE].

21. Raportul cauzei III CZP 1/22 cu dreptul Uniunii este evident. În primul rând, în această cauză, un complet de șapte judecători ai Curții Supreme trebuie să soluționeze o problemă de drept prin aplicarea interpretării dreptului Uniunii adoptate de Curte în Hotărârea W.Ż. și, astfel, să pună în aplicare hotărârea respectivă. Prin urmare, este necesar să se examineze dacă compunerea completului Curții Supreme stabilită prin ordonanța din 26 ianuarie 2022 este legală și desemnarea sa validă și, prin urmare, dacă poate pune în aplicare Hotărârea W.Ż. În al doilea rând, împrejurările cauzei III CZP 1/22 arată modul în care exercitarea activităților jurisdicționale de către Camera civilă a Curții Supreme și de către Curtea Supremă însăși este perturbată în situația în care activitățile jurisdicționale sau manageriale în cadrul acestei instanțe sunt îndeplinite de judecători ai Curții Supreme numiți în funcție printr-o procedură afectată de neregularități, având în vedere că activitățile Curții Supreme și ale Camerei civile a acesteia implică foarte frecvent cauze în care se ridică probleme de interpretare și de aplicare a dreptului Uniunii, ceea ce face necesar să se stabilească dacă o astfel de funcționare a Curții Supreme și a Camerei civile a acesteia este conformă cu cerințele Uniunii și ale CEDO.

22. Exercițarea activităților jurisdicționale ale Curții Supreme la nivel de fapt și de drept este condiționată de exercitarea propriilor competențe de către judecătorii acestei instanțe care îndeplinesc diverse funcții de conducere în cadrul Curții Supreme sau care sunt membri ai organelor acestei instanțe, ceea ce poate afecta în mod semnificativ independența judecătorilor Curții Supreme. De exemplu, președintele Curții Supreme care conduce lucrările unei anumite camere are competența de a desemna completele în cauze individuale și, în anumite situații, de a programa ședințele în cauzele respective în locul judecătorului raportor. Acestea sunt mijloace utilizate pentru a constrânge judecătorii Curții Supreme a căror numire în funcția de judecător la Curtea Supremă nu este afectată de neregularitățile indicate să se pronunțe în complete care includ judecători numiți în funcția de judecător la Curtea Supremă printr-o procedură afectată de neregularități. În plus, președintele Curții Supreme care conduce lucrările unei anumite camere, în calitate de superior ierarhic al întregului personal administrativ și judiciar care activează în cadrul acelei camere, poate influența și influențează în mod efectiv voința sau posibilitatea personalului respectiv de a executa instrucțiunile și ordinele judecătorilor individuali. În împrejurările prezentei cauze, trebuie să se țină seama de asemenea de faptul că prim-președintele Curții Supreme dispune de competențe administrative și organizatorice extinse. În

special, acesta conduce activitatea Curții Supreme și este superiorul ierarhic al întregului personal judiciar și administrativ al Curții Supreme, astfel încât are o influență decisivă asupra circulației documentelor în cadrul Curții Supreme și asupra accesului judecătorilor acestei instanțe la dosarele judiciare. În temeiul Regulamentului de procedură al Curții Supreme, prim-președintele Curții Supreme este președintele completului Curții Supreme din care face parte și, în temeiul Legii privind Curtea Supremă, poate solicita Rzecznik Dyscyplinary Sądu Najwyższego (responsabilul în materie disciplinară al Curții Supreme) să inițieze o procedură disciplinară împotriva oricărui judecător al instanței respective. Aceasta înseamnă că influența prim-președintelui Curții Supreme asupra exercitării funcțiilor jurisdicționale de către judecătorii individuali ai acestei instanțe poate fi și este, în fapt, semnificativă, după cum ilustrează împrejurările prezentei cauze. În plus, trebuie remarcat faptul că funcții semnificative din activitatea curentă a Curții Supreme sunt îndeplinite de Kolegium (Colegiul) acesteia, în măsura în care dispune de largi competențe consultative și decizionale [de exemplu, selectarea Rzecznik Dyscyplinary Sądu Najwyższego (responsabilul în materie disciplinară al Curții Supreme) și solicitarea inițierii procedurilor disciplinare împotriva judecătorilor Curții Supreme). În prezent, Kolegium (Colegiul) este compus în mod predominant din judecători ai Curții Supreme care au fost numiți în funcția de judecători ai acestei instanțe printr-o procedură afectată de neregularități și, în plus, la 12 ianuarie 2024 va avea loc o alegere a noilor membri ai Kolegium (Colegiul) în cadrul Camerei civile a Curții Supreme, care va fi probabil dominată de judecătorii menționați.

23. Potrivit jurisprudenței constante a Curții EDO și a Curții Supreme, examinarea unei cauze de către un complet al Curții Supreme din care fac parte judecători numiți la Curtea Supremă la propunerea Consiliului Național al Magistraturii, constituit în conformitate cu modalitățile prevăzute de dispozițiile Legii din 8 decembrie 2017, încalcă dreptul părților la o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, în sensul articolului 6 paragraful 1 din CEDO (a se vedea în special următoarele Hotărâri ale Curții EDO: Hotărârea din 22 iulie 2021, nr. 43447/19, în *Reczkowicz împotriva Poloniei*, în special punctele 227-284, Hotărârea din 8 noiembrie 2021, nr. 49868/19 și 57511/19, *Dolińska-Ficek și Ozimek împotriva Poloniei*, în special punctele 290-320, 340-350, 353-357 și 368, Hotărârea din 3 februarie 2022, nr. 1469/20, *Advance Pharma Sp. z o.o. împotriva Poloniei*, precum și hotărârea celor trei Camere reunite ale Curții Supreme: Camera civilă, Camera penală și Camera pentru litigii de muncă și asigurări sociale din 23 ianuarie 2020 în cauza BSA 1-4110-1/20). Aceasta înseamnă că niciun complet al Curții Supreme din care fac parte judecători numiți la această instanță printr-o procedură afectată de neregularități nu îndeplinește cerința unei instanțe independente și imparțiale, constituite prin lege, în sensul CEDO și al dreptului Uniunii.

24. Este paradoxal faptul că niciun colegiu din care fac parte judecători numiți în funcția de judecător al Curții Supreme printr-o procedură afectată de neregularități nu îndeplinește cerința menționată, dar, în același timp, judecătorii numiți printr-o astfel de procedură dețin în prezent aproape totalitatea celor mai importante

funcții de conducere în cadrul Curții Supreme și fac parte din Kolegium (Colegiul) Curții Supreme, păstrând astfel o influență semnificativă asupra exercitării activităților jurisdicționale ale Curții Supreme. În opinia Curții Supreme, această situație paradoxală, aproape patologică, este în mod clar și evident contrară articolului 2, articolului 6 alineatele (1) și (3) și articolului 19 alineatul (1) al doilea paragraf TUE, precum și articolului 267 TFUE.

- 20 Pentru aceste motive și ținând seama de principiul efectivității dreptului Uniunii, Curtea Supremă a hotărât ca în dispozitiv.

DOCUMENT DE LUCRU